AGROENVIRONMENTÁLNÍ OPATŘENÍ ČESKÉ REPUBLIKY 2007–2013

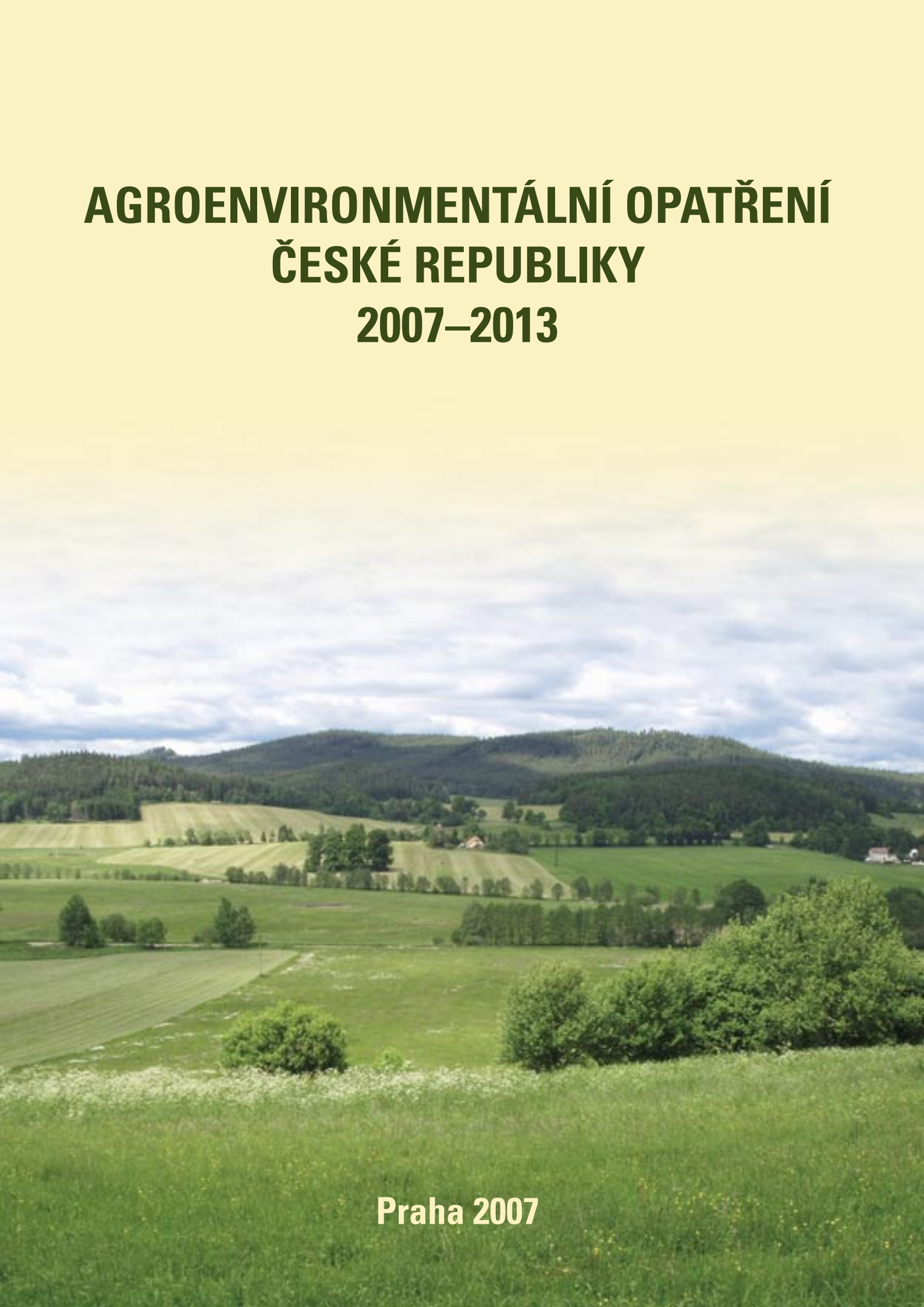

Praha 2007

Obsah

Úvodem 2

Základní podmínky shodné pro všechny tituly 3

Ekologické zemědělství 5

Integrovaná produkce 7

Travní porosty 10
Základní podmínky pro ošetřování travních porostů 10
Louky 12
Trvale podmáčené louky a rašelinné louky 13
Mezofilní a vlhkomilné louky 14
Horské a suchomilné louky 16
Ptačí lokality na travních porostech – chřástal polní 18
Ptačí lokality na travních porostech – bahňáci 19
Pastviny 20
Druhově bohaté pastviny 21
Suché stepní trávníky a vřesoviště 22

Orná půda 23
Zatravňování orné půdy 23
Pěstování meziplodin 26
Biopásy 27

Slovníček 29
Kontakty 29

Úvodem

Rádi bychom Vás seznámili s některými z dotačních titulů Ministerstva zemědělství, které jsou zaměřeny na ochranu přírody a krajiny a současně Vám umožní získat další zdroje příjmů z Vaší zemědělské činnosti. V současné době si společnost začíná stále více uvědomovat roli zemědělce jako tvůrce venkovské krajiny a hospodáře, bez jehož šetrné péče by zachování harmonické a pestré mozaiky prostředí nebylo možné. Soubor titulů, které k tomuto přispívají, jsou agroenvironmentální opatření (AEO). Přináší nové možnosti podpory zemědělského hospodaření šetrného k přírodě. Podmínky jejich realizace jsou stanoveny nařízením vlády č. 79/2007 Sb. ze dne 11.dubna 2007. Ti, kteří vstoupili do AEO v letech 2004-2006 se řídí dál nařízením vlády č. 242/2004 Sb., pokud od roku 2007 nepřestoupili do AEO dle nových podmínek nastavených nařízením vlády č. 79/2007 Sb.

Budeme rádi, přispěje-li tato publikace k Vaší lepší informovanosti o nových možnostech, které se Vám se nyní naskýtají.

Rozkvetlá louka se vstavačem májovým Foto Lenka Tóthová

Proč opatření zavádět?

Zemědělství a krajina českých zemí se za uplynulých 50 let velmi změnily. Mezníkem byla kolektivizace v 50. letech 20. století, spojená s rozoráváním mezí a scelováním pozemků. Za své přitom v krajině vzala velká část rozptýlené zeleně, která plní důležitou funkci pro zachování ekologické rovnováhy krajiny. Vedle travnatých mezí pokleslo množství remízků, zmizela většina stromů a ubylo nivních luk. Další vlna scelování proběhla v 70. letech, kdy byl těžkou technikou často upravován reliéf krajiny. Došlo k narušení odtokových poměrů, k půdní erozi, snížení počtu druhů rostlin a živočichů i četnosti zastoupení jednotlivých druhů v zemědělské krajině. Charakteristickým příkladem je rapidní pokles početnosti koroptve polní ze 6 mil. jedinců v roce 1935 na několik desítek tisíc jedinců v roce 1997. Erozí je dnes ohroženo 42 % výměry zemědělské půdy. Po roce 1989 došlo sice ke snížení spotřeby hnojiv a pesticidů, což mělo pozitivní dopad na životní prostředí, avšak ráz naší venkovské krajiny se nijak významně nezměnil a většina problémů přetrvává. Procento zornění zemědělské půdy je stále příliš vysoké (71,9 %) a vzhledem k ochraně kvality půdy a vody je třeba podstatně rozšířit plochu trvalých travních porostů.

Jaké jsou hlavní cíle opatření?

- zamezit zrychlenému odtoku vody z krajiny
- snížit erozi půdy
- podpořit ekologickou stabilitu krajiny
- zachovat a zvýšit přírodní rozmanitost na zemědělsky využívané půdě

V čem mi agroenvironmentální opatření pomohou?

Finanční podpora po dobu smluvního závazku (5 let), kterou mohu v rámci agroenvironmentálních opatření (AEO) získat, mi uhradí náklady spojené s prováděním opatření, nahradí mi snížení výnosů a přinese i něco navíc. Finanční prostředky však nejsou tím jediným, co díky těmto opatřením získám. Mnoho opatření vede ke zvýšení úrodnosti půdy, k její ochraně před erozí a před vysycháním. Velmi důležité je i zvýšení schopnosti celé krajiny zadržovat vodu, což je nejlepší prevencí záplav. Službou celé společnosti je pak ochrana vzácných druhů rostlin i živočichů a vůbec péče o krajinu jako o kulturní dědictví. Vždyť brát ohled na krajinu při hospodaření není konec konců luxus, ale nutnost, základní předpoklad udržitelného zemědělství.

Základní podmínky shodné pro všechny tituly

Kdo se může opatření zúčastnit?

O účast na opatření mohou zažádat soukromě hospodařící rolníci, firmy podnikající v zemědělské prvovýrobě, ale i nepodnikatelé (obce, fyzické osoby, školy, aj.), jestliže mají v LPIS (tj. v registru půdních bloků MZe) evidovanou minimální výměru zemědělské půdy pro daný způsob obhospodařování a podávají žádost o zařazení na minimální výměru (viz níže). Registraci půdních bloků v LPIS zařizují Zemědělské agentury – Pozemkové úřady MZe.

Co musím splnit, abych mohl využít dotačních titulů v rámci agroenvironmentálních opatření?

- Zaváži se, že budu po dobu minimálně 5 let plnit podmínky příslušného dotačního titulu.
- Obhospodařuji a podávám žádost o zařazení minimálně na:
  - 5 ha zemědělské půdy nebo
  - 2 ha na území chráněné krajinné oblasti (CHKO) či národního parku (NP) nebo
  - 1 ha v systému ekologického zemědělství nebo
  - 0,5 ha pro pěstování zeleniny a speciálních bylin v systému ekologického zemědělství nebo
  - 0,25 ha v případě trvalých kultur v systému ekologického zemědělství nebo
  - 1ha ovocných sadů v systému integrované produkce ovoce nebo
  - 0,5 ha vinic v systému integrované produkce révy vinné nebo
  - 0,5 ha v systému integrované produkce zeleniny nebo
  - 1 ha zemědělské půdy v systému zatravňování orné půdy
- Budu splňovat kritéria a podmínky pro poskytování dotací uvedené v zákoně č. 252/1997 o zemědělství v platném znění.
- Zaváži se, že budu dodržovat Podmínky dobrého zemědělského a environmentálního stavu, které jsou součástí nařízení vlády č. 79/2007 Sb., a to na celé farmě:
  1. Nedochází k rušení krajinných prvků, kterými jsou meze, terasy, skupiny dřevin, stromořadí a travnaté údolnice.
  2. Kukuřice, brambory, řepa, bob setý, sója nebo slunečnice nejsou pěstovány na půdních blocích, popřípadě jejich dílech s průměrnou sklonitostí převyšující 12 stupňů.
  3. Zapravování kejdy nebo močůvky do půdy nejdéle do 24 hodin po jejich aplikaci, s výjimkou řádkového přihnojování porostů hadicovými aplikátory, na půdních blocích, popřípadě jejich dílech s evidovaným druhem zemědělské kultury orná půda a s průměrnou sklonitostí převyšující 3 stupně, pokud tuto aplikaci nevylučuje zvláštní právní předpis (Zákon č. 254/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, Nařízení vlády č. 103/2003 Sb.).
  4. Nedošlo ke změně zemědělské kultury travní porost na zemědělskou kulturu orná půda.
  5. Nedošlo k pálení bylinných zbytků na půdních blocích, popřípadě jejich dílech.

Jakou formu bude mít platba?

Platba bude mít formu příspěvku na hektar zemědělské půdy. Platby se každoročně opakují po dobu trvání závazku zemědělce, tj. pět let. O úhradu se dělí pokladna Evropské unie (EU) a ČR (80 % a 20 %). Platby jsou stanoveny v EUR, dotace budou Státním zemědělským a intervenčním fondem vypláceny v českých korunách. Sazba dotace v Kč bude vypočtena pro každý rok a přepočte se podle směnného kurzu uveřejněného v prvním Úředním věstníku EU vydaném v kalendářním roce, za který se dotace poskytuje.

Za co jsem v rámci agroenvironmentálního opatření placen?

Zemědělci jsou hrazeny služby společnosti, které poskytuje tím, že hospodaří šetrným způsobem a tím chrání přírodu a krajinu, vodu a půdu nad rámec běžné zemědělské praxe a požadavky právních předpisů.

Platby jsou stanoveny tak, že pokrývají:

- náklad, který je s účastí na opatření spojen (např. výsev travní směsi při zatravňování),
- ztrátu příjmů, vyvolanou účastí na opatření (např. ztráta příjmů z orné půdy, která byla zatravněna po dobu pěti let).

Pro účast na opatření je důležité vzít v úvahu například:

Dlouhodobost účasti (min. 5 let). Pokud nejsem schopen plnit podmínky opatření, které se hodí pro moji farmu, tak do něj raději ne-vstoupím. Jedním z důvodů pro nesplnění pětiletého období může být např. vypovězení smlouvy na nájem pozemku, na kterém některá z opatření uplatňuji. Tam kde je to možné, je potřebné zajistit dlouhodobější nájemní smlouvy.

Plnění právních předpisů a Podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu

Je nutno si uvědomit, že např. hospodaří-li zemědělec v CHKO nebo NP a má pozemky v I. zóně, nemůže u některých AEO získat plnou platbu, neboť zde vyloučení vstupů (např. hnojiv) vychází z právních předpisů. Toto opatření bude v konkrétních případech kompenzováno v podobě náhrad za ztížení zemědělského hospodaření dle § 58 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů nebo platbami v rámci Natura 2000 na zemědělské půdě.

Kdo mi poradí s podáním žádosti?

Pro odbornou radu je možné se obrátit na Zemědělské agentury spojené s Pozemkovými úřady nebo na odborná pracoviště ochrany přírody (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, jednotlivé Správy CHKO, Správy NP, krajské úřady).

Kde mohu podat žádost?

Žádost mohu podat Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu prostřednictvím Zemědělské agentury – Pozemkového úřadu MZe.

Ekologická farma v Krkonoších *Foto Eva Potočiarová*

Ekologické zemědělství

Ekologicky pěstovaná pšenice špalda, *Foto Lenka Tóthová*

Při pěstování rostlin se ekologičtí zemědělci vyhýbají syntetickým hnojivům; úrodnost půdy zachovávají a zvyšují přiměřeným hnojením statkovými hnojivy, vyváženými osevními postupy se zastoupením bobovitých rostlin (leguminóz), pěstováním meziplodin apod. Úrodná, oživená a zdravá půda je předpokladem dobrého zdravotního stavu rostlin, základním opatřením ochrany rostlin je proto prevence. Použití syntetických pesticidů je zakázáno. V ekologických chovech jsou zvířata ustájena přirozenými způsoby (nepřípustný je např. klecový chov slepic, celoroční vazné ustájení, roštová stání) a mají možnost výběhu nebo pastvy. Zvířata jsou krmena přirozeným krmivem, které odpovídá jejich druhově specifickým požadavkům, jejich krmivo pochází v maximální možné míře z ekologického zemědělství. Důležitá je pohoda zvířat, která je rovněž prevencí nemocí (zabránění stresu). Nepoužívají se preventivně antibiotika, zakázáno je použití hormonálních přípravků. Ekologičtí zemědělci nepoužívají geneticky modifikované organismy (GMO). Jejich cílem je produkovat vysoce kvalitní potraviny a zároveň pečovat o životní prostředí.

Jaká jsou rizika současného hospodaření?

Konvenční zemědělství může zatěžovat půdu a vodu nadbytkem živin z používaných průmyslových hnojiv, zejména lehce rozpustných hnojiv dusíkatých (ledky), dále zbytky pesticidů, zhoršuje strukturu půdy, snižuje obsah humusu a snižuje přítomnost mikroorganismů v půdě. Některé pesticidy jsou neselektivní a působí i na jiné druhy organismů, než na které byl zásah zaměřen. Cílové druhy (např. svilušky) bývají navíc často mnohem odolnější vůči pesticidům než ostatní živočichové. Mezi další následky patří vedle nepřirozených změn v ekosystémech i vliv na zdraví člověka.

Čemu prospěji ekologickým hospodařením?

- Zvýším úrodnost půdy, obsah humusu, mikrobiální aktivitu v půdě, zlepším strukturu půdy.
- Omezím pronikání rozpustných živin do podzemních i povrchových vod.
- Zamezím kontaminaci vody a půdy zbytky pesticidů.
- Zajistím produkci nutričně i hygienicky vysoce kvalitních potravin.
- Zajistím pohodu zvířat přirozeným způsobem chovu.
- Zvýším biodiverzitu a pestrost krajiny na své farmě.

Ekologický zemědělec se přitom řídí zákonem č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a jeho prováděcí vyhláškou č. 16/2006 Sb. Dodržování pravidel ekologického zemědělství prověřuje kontrolní orgán Ministerstva zemědělství, resp. jím pověřená organizace (KEZ, o.p.s., Biokont CZ, ABCERT GmbH). Své produkty označují ekologičtí zemědělci chráněnou značkou pro biopotraviny.

Co musím udělat?

Musím plnit podmínky zákona č. 553/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a Nařízení Rady (ES) č. 2092/1991 novelizovaného Nařízením Rady (ES) č. 1991/2006, a to na celé výměře pozemků zařazených do systému ekologického zemědělství. K těmto podmínkám patří mimo jiné i podmínky následující:

- Podat žádost o registraci pro ekologické zemědělství u Ministerstva zemědělství ČR.
- Přijmout taková opatření, abych co nejvíc omezil riziko negativních vlivů na své pozemky (živé ploty, travnaté pásy, větrolamy atd.).
- Nepoužívat geneticky modifikované organismy (GMO).
- Používat pouze taková hnojiva, krmiva, pomocné půdní látky a substráty, přípravky na ochranu rostlin a rozmnožovací materiál, které jsou uvedeny ve vyhlášce č. 16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství.
- Nepoužívat jiné materiály a postupy pro zpracování bioproduktů než stanoví vyhláška č. 16/2006 Sb.
- Dodržovat vyvážený osevní postup a dbát o zvyšování půdní úrodnosti.
- Zvířatům vytvořit podmínky ochrany zdraví, prevence onemocnění a jejich pohody, zajistit jim podmínky ustájení, které budou odpovídat jejich etologickým a fyziologickým potřebám.
- Chovat maximálně 1,5 VDJ hospodářských zvířat na hektar zemědělské půdy.
- Zvířata nechovat v uzavřených prostorách bez přístupu do výběhu nebo na pastvu.
- Nepoužívat trvalé vazné ustájení skotu a klecové chovy, rošty.
- Nepoužívat přenos embryí, hormonální látky, stimulátory růstu atd.
- Vést předepsanou evidenci (krmiva, léčiva, evidenční karty hospodářských zvířat, evidence o pěstovaných plodinách atd.).

Budu po celou dobu platnosti závazku (5 let) veden v seznamu ekologických zemědělců včetně výměry pozemků zařazených do systému ekologického zemědělství.

O příspěvek na travní porosty mohu žádat v případě, že intenzita chovu hospodářských zvířat uvedených v příloze č. 4 nařízení vlády č. 79/2007 Sb. k 31. 7. příslušného roku je nejméně 0,2 VDJ/ha travního porostu a nejvýše 1,5 VDJ/ha zemědělské půdy.

Jaké platby dostanu?

Navrhovaná výše plateb:

- **orná půda 155 EUR/ha**
- **travní porosty 71 EUR/ha**
- **trvalé kultury 849 EUR/ha**
- **zelenina a byliny na orné půdě 564 EUR/ha.**

Ekologický chov skotu *Foto Lenka Tóthová*

Integrovaná produkce

Cílem integrované produkce je využití přirozených zdrojů a regulačních mechanismů, za současného snížení potřeby uměle dodávané energie a látek, jejichž využívání je nákladné a zatěžuje životní prostředí. Aby mohla být minimalizována potřeba závlahy, aplikace hnojiv nebo pesticidů, popřípadě, aby měly tyto zásahy maximální účinnost a nemusely být častěji opakovány, musí mít zemědělec dobrý přehled o aktuálním obsahu živin na jednotlivých pozemcích, průběhu počasí a momentálním výskytu škodlivých organismů. Tyto informace získává hospodář zajištěním pravidelných rozborů půdy, sledováním zařízení zaznamenávajících průběh teploty a vlhkosti vzduchu a pomocí zařízení k odchytu patogenních organismů. Na základě získaných údajů pak dodá do půdy pouze chybějící živiny v potřebné formě nebo provede správně načasovaný zásah proti škodlivým organismům, které se rozvíjí za určitých klimatických podmínek. K chemické ochraně je v určitých případech možno přistoupit až při prokázání kritické hranice výskytu konkrétního škodlivého organismu. K takovému zásahu je pak možno využít např. selektivní, k přírodě šetrnější přípravek.

Jaká jsou rizika současného hospodaření?

Současné hospodaření stále ještě nedostatečně využívá možnosti průběžného získávání informací o veličinách, které přímo ovlivňují růst, vývoj a obranyschopnost zemědělských plodin, jako je např. teplota a vlhkost vzduchu. Vzájemné působení těchto veličin ovlivňuje rašení pupenů, rozkvétání, zrání plodů atd. Rostliny bývají v různých fázích růstu více či méně náchylné k napadení chorobami a škůdci. Též patogenní organismy vykazují v odlišných podmínkách různou aktivitu a ochranné prostředky vykazují různou účinnost. Jde tedy o značně provázaný systém, který je nutno neustále sledovat a veškeré zásahy optimalizovat. Nesoustředěný (neintegrovaný) přístup vede snadno ke zbytečnému nadužívání hnojiv a prostředků na ochranu rostlin, s negativními dopady na životní prostředí i kvalitu samotných produktů.

Čeho dosáhnu využitím systému integrované produkce?

- Snížím spotřebu pesticidů a hnojiv.
- Omezím vstupy do porostů na nejnutnější mez a zároveň snížím spotřebu fosilních paliv.
- Omezím zatěžování půdy chemickými látkami a pojezdem.
- Zvýším kvalitu produktů.
- Zvýším efektivitu jednotlivých zásahů.

Do titulu integrovaná produkce je možno vstoupit se třemi typy registrovaných kultur:
- ovocný sad
- vinice
- orná půda – s cílem pěstování zeleniny

Na obhospodařování jednotlivých kultur jsou v rámci integrované produkce kladeny specifické požadavky:

Kultura ovocný sad – integrovaná produkce ovoce

Co musím udělat?

- Nesmím aplikovat přípravky na ochranu rostlin obsahující alespoň jednu účinnou látku uvedenou v nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění AEO.
- Budu provádět pravidelný prosvětlovací řez v předepsané části vegetačního období
- V průběhu vegetačního období povedu každodenní záznamy o teplotě a vlhkosti vzduchu, naměřené na jednotlivých půdních blocích.
- Povedu záznamy o výskytu škodlivých organismů, zjištěného pomocí vhodných lapačů či dalších vybraných prostředků pro monitoring umístěných v kultuře.
- Nejpozději do konce třetího roku pětiletého období zajistím rozbor vzorků půdy odborně způsobilou osobou.

- Každoročně provedu či zajistím odběr a zajistím rozbor vzorků ovoce odborně způsobilou osobou.
- Budu pěstovat předepsaný počet životaschopných jedinců /ha pozemku, tj. v průměru 500 ks u jádrovin, 200 ks u peckovin a 2000 ks u bobulovin.

Jaké platby dostanu?

Navrhovaná výše plateb je 435 EUR/ha.

Kultura vinice – integrovaná produkce révy vinné

Co musím udělat?

- Nesmím aplikovat přípravky na ochranu rostlin obsahující alespoň jednu účinnou látku uvedenou v nařízení vlády
  č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění AEO.
- S měďnatými přípravky aplikuji maximálně 2kg mědi/ha vinic za rok.
- Aplikuji maximálně 50kg N č.ž./ha v průměru na celkovou výměru vinic za kalendářní rok, vč. hnojiv, statkových hnojiv a upravených kalů.
- Budu provádět pravidelné prosvětlení rostlin (odstraňováním zálistků nebo listů v okolí hroznů) v období od 1. června do 31. srpna.
- Každoročně provedu nejvýše 6 aplikací povolených přípravků proti plísni révové a nejvýše 6 aplikací povolených přípravků proti padlí révovému.
- Do tří let po výsadbě zajistím pokrytí každého druhého meziřadí bylinným porostem.
- Budu pěstovat v průměru 1 800 ks životaschopných jedinců révy/ha pozemku.

Jaké platby dostanu?

Navrhovaná výše plateb je 507 EUR/ha.

Kultura orná půda – integrovaná produkce zeleniny

Co musím udělat?

- Musím Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu každoročně předložit zákres a výměru ploch určených v daném roce k pěstování zeleniny (s uvedením druhu).
- Nesmím aplikovat přípravky na ochranu rostlin obsahující alespoň jednu účinnou látku uvedenou v nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění AEO.
- V průběhu vegetačního období povedu každodenní záznamy o teplotě a vlhkosti vzduchu, naměřené na jednotlivých půdních blocích.
- Povedu záznamy o výskytu škodlivých organismů, zjištěného pomocí vhodných lapačů či dalších vybraných prostředků pro monitoring umístěných v kultuře.
- Nejpozději do konce třetího roku pětiletého období zajistím rozbor vzorků půdy odborně způsobilou osobou.
- Každoročně provedu či zajistím odběr a zajistím rozbor vzorků zeleniny odborně způsobilou osbou.
- Provedu před každým výsevem druhu zeleniny rozbor půdy na zjištění obsahu minerálního dusíku.
- Musím dodržet maximální limit aplikace N/ha podle druhu zeleniny – v souladu s nařízením vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění AEO.
- Vedu evidenční kartu půdního bloku/dílu v souladu s nařízením vlády č. 79/2007 Sb.
- Mohu používat pouze uznané osivo.

Jaké platby dostanu?

Navrhovaná výše plateb je 440 EUR/ha.

Ovocný sad *Foto Lenka Tóthová*

Travní porosty

Základní podmínky pro ošetřování travních porostů

Travní porosty v našich podmínkách vytvořil a dlouhodobě udržoval člověk. Jelikož hospodaření na těchto pozemcích probíhalo často několik staletí, vznikly tak podmínky pro život mnoha druhů živočichů a rostlin. Tyto druhy jsou na travní porosty a na sebe navzájem vázány tak úzce (např. housenky některých motýlů se dokáží živit pouze jediným druhem rostliny), že se jinde téměř nemohou vyskytovat. A protože způsoby využívání travních porostů jsou velmi rozmanité (různý počet sečí za rok, pastva ovcí, koz či dobytka, hnojení atd.), nachází se v naší krajině pestrá paleta prostředí obývaná spoustou druhů. Je známo, že v travních porostech se téměř stejné množství rostlinné hmoty, která je nad zemí, nachází i pod zemí, tedy hlavně v kořenech. Díky tomu mají travní porosty obrovskou schopnost zadržovat vodu a přispívat tak k prevenci proti škodám z přívalových dešťů. Nejjednodušší rozdělení travních porostů je dáno hlavním způsobem obhospodařování – na louky a pastviny. Jelikož na loukách fungují jiné přírodní zákonitosti než na pastvinách, liší se podle toho i zásady šetrného hospodaření, které představíme v následujících kapitolách.

Jaká jsou rizika současného hospodaření?

Intenzivní využívání luk a pastvin z nich vytlačuje jak konkurenčně slabší druhy rostlin, tak hnízdící ptáky nebo četné druhy hmyzu. Pokud se travní porosty nadměrně hnojí, posiluje se tím nárůst několika málo druhů, zejména trav, na úkor ostatních. Paradoxem je, že jiné louky a pastviny (zejména v odlehlejších oblastech pohraničí) se naopak přestávají využívat. Opuštěné lokality zarůstají, navrátit je do původního stavu je s přibývajícím časem stále více obtížné. Přicházíme tak o prostředí, které plní v krajině důležité funkce a zároveň je kulturním dědictvím po našich předcích.

Proč bych měl udržovat travní porosty šetrným hospodařením?

- Udržím stálé životní podmínky pro mnoho vzácných a ohrožených druhů rostlin a živočichů.
- Omezím zatěžování půdy a vody nadbytkem živin.
- Zvýším schopnost krajiny zadržovat vodu.
- Poskytnu kvalitnější potravu hospodářským zvířatům.
- Zachovám rozmanitost kulturní krajiny.

Členění dotačních titulů pro ošetřování travních porostů

Pro účely čerpání dotací s cílem ochrany přírody jsou travní porosty v rámci půdních bloků členěny na:

1) Základní tituly:
- **louky**
- **pastviny**

Pokosená louka k 30. červnu *Foto Lenka Tóthová*

Vstup do těchto titulů ve zvláště chráněných územích (ZCHÚ, tj. národní park (NP), chráněná krajinná oblast (CHKO), národní přírodní rezervace a národní přírodní památka, přírodní rezervace a přírodní památka), ochranných pásmech NP a ptačích oblastech musí být žadateli schválen příslušným orgánem ochrany přírody (OOP). Bez schválení je v ZCHÚ, ochranných pásmech NP a ptačích oblastech možno využívat jen tituly nadstavbové, které jsou v LPIS na daných půdních blocích vymezeny.

2) Nadstavbové tituly:

V ZCHÚ, ochranných pásmech NP parků a ptačích oblastech jsou vymezeny následující nadstavbové tituly:

- **mezofilní a vlhkomilné louky – s variantami hnojené, nehnojené nebo nehnojené s neposečenými pásy**
- **horské a suchomilné louky – s variantami hnojené, nehnojené nebo nehnojené s neposečenými pásy**
- **druhově bohaté pastviny**
- **trvale podmáčené a rašelinné louky**
- **ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště bahňáků**
- **ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště chřástala polního**
- **suché stepní trávníky a vřesoviště**

V případě vymezení těchto titulů v LPIS je v ZCHÚ, ochranných pásmech NP a ptačích oblastech vstup do těchto nadstavbových titulů pro žadatele povinný. Pokud žadatel nesouhlasí s navrženým optimálním titulem, může požádat OOP o souhlas k zařazení do základního titulu louky nebo pastviny.

LPIS v některých případech nabízí tyto kombinace:

- mezofilní a vlhkomilná louka/ druhově bohatá pastvina
- horská a suchomilná louka/ druhově bohatá pastvina

Z pohledu ochrany přírody je na těchto lokalitách možné použít oba způsoby hospodaření - jak pastviny, tak i louky. Je ponecháno na zemědělci, jaký způsob obhospodařování si pro závazné období zvolí. Pozor, nesmí se měnit v průběhu závazku.

Pokud je v LPIS vymezena louka s variantou „hnojená“ (jak mezofilní a vlhkomilné louky, tak horské suchomilné louky), má zemědělec možnost během podávání žádostí o zařazení do AEO zvolit variantu „nehnojená“ či „nehnojená s ponecháním neposečených pásů“.

Následující nadstavbové tituly jsou vymezeny i v krajině mimo ZCHÚ, ptačí oblasti a ochranná pásma NP:

- **trvale podmáčené a rašelinné louky**
- **ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště bahňáků**
- **ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště chřástala polního**
- **suché stepní trávníky a vřesoviště**

V krajině mimo ZCHÚ a ptačí oblasti je pro žadatele vstup do nadstavbových titulů dobrovolný.

Základní soubor podmínek pro vstup do titulů ošetřování travních porostů:

1. Do titulů pro travní porosty musím vstoupit se všemi pozemky, které mám zaregistrované jako travní porosty (ke dni podání žádosti o zařazení), vyjma žádostí o zařazení pozemků:
   - nevhodných pro AEO (předem označeno v LPIS)
   - nevhodných pro žádný ze způsobů ošetřování travních porostů v rámci AEO, a to se souhlasem OOP
   - zařazených do titulu zatravňování orné půdy (týká se i pozemků zařazených do tohoto titulu dle předchozího nařízení vlády č. 242/2004 Sb.)
   - zařazených do titulu tvorba travnatých pásů na svažitých půdách dle nařízení vlády č. 242/2004 Sb.
2. K hnojení nebudu používat upravené kaly a nebudu aplikovat odpadní vody na půdních blocích/dílech zařazených do podopatření ošetřování travních porostů.
3. Minimální intenzita chovu hospodářských zvířat uvedených v příloze č. 4 nařízení vlády č. 79/2007 Sb. k 31. 7. příslušného roku je nejméně 0,2 VDJ/ha travního porostu a nejvýše 1,5 VDJ/ha zemědělské půdy (neplatí pro tituly trvale podmáčené a rašelinné louky a ptačí lokality na travních porostech).

Louky

Z lučního porostu se rostlinná hmota neodstraňuje průběžně jako na pastvině, ale naráz - pokosením. Louka tedy zůstává po většinu roku nedotčena, což umožňuje mnoha druhům rostlin a živočichů nerušeně dokončit svůj vývoj (např. dozrání semen orchidejí, vývin housenek motýlů okáčů). Luční porost je také díky tomu vyšší a rovnoměrně narostlý, takže jeho celková listová plocha dokáže odpařit ohromné objemy vody zachycené hustou sítí kořenů. Louky proto mají zásadní význam pro udržení vody v krajině. Rozmanitost bylin v louce neznamená jen nabídku potravy a úkrytů pro hmyz a půdní organismy, ale také obohacení sena o minerály, vitaminy a jiné látky pro hospodářská zvířata.

Kvetlá louka *Foto Alexandra Klaudisová*

Jaká jsou rizika současného hospodaření?

Pokud se louka neposeče, hromadí se v porostu stařina. Ta na jaře brání růstu semenáčků a nižších rostlin a porost tak ochuzuje. Nesečenou louku dokáží také velmi snadno ovládnout některé druhy trav. Pokud se porost poseče, ale nesklidí z pozemku, rostlinná hmota na povrchu zahnívá a poškozuje půdní strukturu. Rychloobnova luk přeoráním a dosetím zcela znemožňuje, aby se porost obohatil o další druhy a dovedl účinně zadržet vodu. Nadbytek živin v půdě, způsobený nevhodným kosením nebo nadměrným hnojením, s výhodou využívají např. šťovíky nebo pcháče na úkor ostatních druhů rostlin.

Proč bych měl šetrně hospodařit na loukách?

- Snížím zatížení krajiny nadbytkem živin.
- Přispěji k zadržení vody v krajině.
- Zabráním poškozování půdy.
- Umožním dalším druhům živočichů a rostlin osídlit luční prostředí.

Co musím udělat?

- Aplikuji hnojiva maximálně do výše 60 kg N/ha v průměru na celkovou výměru těchto luk za rok, včetně dusíku dodaného při přepásání (neaplikuji kejdu, s výjimkou kejdy skotu).
- Travní porost poseču minimálně dvakrát ročně (v odůvodněných případech schválených OOP jedenkrát ročně), první seč do 31.7. , druhou seč do 31.10. Posečenou hmotu z pozemku odklidím.
- Přepásat hospodářskými zvířaty mohu od 15.8.
- Nebudu provádět mulčování, obnovu a přísev travních porostů v ZCHÚ, ochranných pásmech NP a ptačích oblastech bez povolení OOP.
- V ZCHÚ, ochranných pásmech NP a ptačích oblastech jsem povinen si tento management nechat schválit OOP
- Dodržím základní soubor podmínek pro vstup do titulů ošetřování travních porostů (viz strana 7).

Jaké platby dostanu?

Navrhovaná výše plateb je 75 EUR/ha.

Trvale podmáčené louky a rašelinné louky

Trvale podmáčené a rašelinné louky se vytvořily na místech se zvýšenou hladinou podzemní vody. Většinou se jedná o luční prameniště a zrašelinělá nebo podmáčená místa na okrajích rybníků, podél toků a v údolních sníženinách. Díky pravidelnému kosení hostí dnes tyto louky řadu ohrožených rostlinných druhů – např. prstnatec májový (viz Foto 8) nebo kosatec sibiřský. Stejně tak jsou ale nezbytné pro celou řadu živočichů. Pro chřástala, bekasinu, rosničku, skokana zeleného či modráska bahenního to jsou místa, kde mohou hnízdit, klást vajíčka a najít dostatek potravy.Velký podíl na úbytku podmáčených luk měly meliorace, které odvedly vodu z krajiny, takže původní společenstvo rostlin a živočichů už nedokázalo na lokalitě přežít a bylo nahrazeno jiným. Podmáčené louky jsou často velmi citlivé na nadměrný přísun živin, neboť většina zde rostoucích druhů je přivyklá na jejich trvale nízký obsah. Vzhledem k těmto faktorům jsou podmáčené a rašelinné louky v naší zemi společenstvem skutečně ohroženým.

Prstnatec májový *Foto Lenka Tóthová*

Jaká jsou rizika současného hospodaření?

Pokud nejsou podmáčené louky pravidelně koseny, velmi rychle zarůstají a celá řada vzácných druhů se z nich vytrácí. Kosení zemědělskou mechanizací však může porosty také poškodit, neboť pojíždění velmi zhutňuje půdu. Proto je nezbytné kosení ruční nebo lehkou mechanizací. Svůj díl na úbytku druhové pestrosti má i aplikace hnojiv nebo vápnění. Pokud se podmáčená nebo rašelinná louka odvodní, je to již tak výrazná změna, že vede k jejímu téměř jistému zániku.

Proč bych měl udržovat trvale podmáčené a rašelinné louky?

- Zachovám nebo dokonce rozšířím životní prostor rostlinným a živočišným druhům, pro něž je trvale vlhké prostředí základní životní podmínkou.
- Přispěji k zadržení vody v krajině a k jejímu přirozenému odtoku.
- Zachovám specifický ekosystém, který se kvůli necitlivým hospodářským zásahům stal velmi vzácný.

Co musím udělat?

- Na plochách vyznačím a udržuji v terénu zřetelnou hranici trvale podmáčených a rašelinných luk.
- Na takto určených místech nebudu aplikovat hnojiva, vápnit ani provádět odvodnění.
- Travní porost poseču minimálně jednou ročně jen lehkou mechanizací, a to ve stanoveném termínu uvedeném v LPIS (od 15.5. do 30.6., od 15. 6. do 31. 7., od 15. 7. do 31. 8., od 15. 8. do 30. 9.). Pokosenou hmotu z pozemku odklidím.
- Travní porost nelze přepásat.
- Nebudu provádět mulčování, obnovu a přísev travního porostu.
- Válení a smykování provedu jen s povolením OOP.
- Dodržím základní soubor podmínek pro vstup do titulů ošetřování travních porostů (viz strana 7).

Jaké platby dostanu?

Navrhovaná výše plateb je 417 EUR/ha.

Mezofilní a vlhkomilné louky

Jako mezofilní označujeme louky, jejichž místní podmínky, především obsah živin, vlhkost a půdní reakce, se pohybují v průměrných hodnotách. Jsou to louky nížin a pahorkatin, na kterých je častou travinou ovsík vyvýšený nebo podhorské louky, ve kterých převažují trávy nižšího vzrůstu, zejména kostřavy. K typickým bylinám těchto luk patří jetel luční, řebříček nebo kopretina. Vlhkomilné louky se vyskytují buď na pozemcích s vyšší hladinou podzemní vody nebo tam, kde dochází k častému zaplavování pozemku. Z trav zde nacházíme psárky, metlice, z bylin např. pryskyřníky. Mezofilní a vlhkomilné louky jsou pestrá společenstva, schopná produkovat i při šetrném hospodaření značné množství biomasy.

Rizika současného hospodaření:

V případě intenzivního hospodaření, kdy se louky hnojí, se do půdy dostává větší množství živin, než je pro ni přirozené. Přebytečné živiny se pak hromadí na pozemku a dostávají se i do okolní krajiny. Přísun živin odstartuje nárůst mohutnějších rostlinných druhů, které začnou vytlačovat druhy méně konkurenceschopné. Průmyslová hnojiva aplikovaná na louky působí nepříznivě na půdní organizmy a mohou tak narušit funkce půdy. Většina luk se navíc kosí naráz ve velmi krátké době na přelomu května a června. Velké množství živočichů tak najednou přijde o potravu i úkryt. Některé druhy rostlin ještě nemají dozrálá semena, luční společenstva se tak ochuzují. Na některých lokalitách hrozí naopak zánik hospodaření a zarůstání luk náletem.

Čemu prospěji šetrnějším hospodařením na mezofilních a vlhkomilných loukách?

- Zabráním nárůstu bujnějších rostlinných druhů a ochuzení porostu.
- Snížím zatížení půdy nadbytkem živin.
- Zajistím lepší funkce půdy.
- Podpořím druhovou rozmanitost rostlin a živočichů.
- Zajistím větší rozmanitost lučních porostů v krajině.
- Umožním lučním druhům živočichů průběžně nacházet potravu a úkryt.

Titul Mezofilní a vlhkomilné louky má 3 varianty:

Varianta I. Hnojené MVL

Co musím udělat?

- Aplikuji hnojiva max. do 60 kg N/ ha v průměru na celkovou výměru těchto luk za rok, vč. dusíku dodaného při přepasení, ke hnojení použiji pouze kompost nebo hnůj.
- Travní porost poseču minimálně dvakrát ročně (jedenkrát ročně v odůvodnitelných případech), a to ve stanoveném termínu uvedeném v LPIS (první seč- do 31.7., do 30. 6. nebo od 15. 7. do 31. 8., druhou seč do 31.10.).
- Pokud mám na svých půdních blocích v LPIS danou možnost pastvy, mohu přepásat hospodářskými zvířaty od 15.8.
- Na přepásané ploše nebudu provádět příkrm hospodářských zvířat.
- Kosení porostů provedu vždy od středu ke krajům nebo od jedné strany pozemku ke druhé.
- Posečenou hmotu z pozemku odklidím.
- Nebudu provádět mulčování, obnovu a přísev travního porostu bez povolení OOP.
- Dodržím základní soubor podmínek pro vstup do titulů ošetřování travních porostů (viz strana 7).

Jaké platby dostanu?

Navrhovaná výše plateb je 100 EUR/ha.

Varianta II. Nehnojené MVL

Co musím udělat?

- Nebudu aplikovat hnojiva.

- Travní porost poseču minimálně dvakrát ročně (jedenkrát ročně v odůvodnitelných případech schválených OOP), a to ve stanoveném termínu uvedeném v LPIS (první seč do 31.7., do 30. 6. nebo od 15. 7. do 31. 8., druhou seč do 31.10.). Travní porost nebudu přepásat.
- Kosení porostů provedu vždy od středu ke krajům nebo od jedné strany pozemku ke druhé.
- Posečenou hmotu z pozemku odklidím.
- Nebudu provádět mulčování, obnovu a přísev travního porostu bez povolení OOP.
- Dodržím základní soubor podmínek pro vstup do titulů ošetřování travních porostů (viz strana 7).

Jaké platby dostanu?

Navrhovaná výše plateb je 116 EUR/ha.

Varianta III. MVL s neposečenými pásy

Co musím udělat?

- Nebudu aplikovat hnojiva.
- Travní porost poseču minimálně dvakrát ročně (jedenkrát ročně v odůvodnitelných případech schválených OOP), a to ve stanoveném termínu uvedeném v LPIS (první seč do 31.7., do 30. 6. nebo od 15. 7. do 31. 8., druhou seč do 31.10.). Travní porost nebudu přepásat. Při první seči nechám na louce neposečené pásy o šířce 6-12m, které budou zaujímat 5 – 10 % rozlohy příslušného půdního bloku/ dílu, které poseču až na jaře příštího roku, nejpozději však v první seči.
- Posečenou hmotu z pozemku odklidím.
- Nebudu provádět mulčování, obnovu a přísev travního porostu bez povolení OOP.
- Dodržím základní soubor podmínek pro vstup do titulů ošetřování travních porostů (viz strana 7).

Jaké platby dostanu?

Navrhovaná výše plateb je 135 EUR/ha.

Mezofilní a vlhkomilná louka *Foto Alexandra Klaudisová*

Horské a suchomilné louky

Horské louky najdeme ve všech horských a podhorských polohách, většinou na chudých, kyselých půdách. Mohou být buďto přirozené nebo se při osídlování krajiny staly náhradní vegetací po různých typech lesů. Uplatňují se v nich především nižší, často trsnaté druhy trav (smilka) a horské byliny (jestřábníky).

Suchomilné louky jsou porosty s převahou nižších trav (kostřava žlábkatá, ostřice nízká, ostřice drobná) v suchých a teplých oblastech, na výslunných svazích, ale i v chladnějších a vlhčích polohách, pokud je půda dosti vysychavá.

Rizika současného hospodaření:

Špatná přístupnost pro zemědělskou techniku a nižší produkce vedla v minulosti k upuštění od hospodaření na mnoha horských a suchomilných loukách a k jejich postupnému zániku. U těch, které přetrvaly do současnosti, bývá údržba nesprávná. Přílišný přísun živin ve snaze o zvýšení produkce způsobuje zaplevelení nežádoucími bylinami (u horských luk zejména rdesnem a šťovíkem), odnos posečené hmoty bez přihnojování porost oslabuje, při nedostatečné péči porosty chudnou o cenné druhy a zarůstají náletem. Nevhodně zvolené hospodaření má u těchto porostů výrazný vliv na samotnou produkci a kvalitu získávané rostlinné hmoty.

Čemu prospěji šetrným obhospodařováním horských a suchomilných luk?

- Zabráním nárůstu bujnějších rostlinných druhů a ochuzení porostu.
- Snížím zatížení půdy nadbytkem živin.
- Zabráním zarůstání luk náletovými dřevinami.
- Zajistím lepší funkce půdy.
- Podpořím druhovou rozmanitost rostlin a živočichů.
- Zamezím zhoršování kvality produkované biomasy.

Horská a suchomilná louka *Foto Veronika Horváthová*

Titul Horské a suchomilné má 3 varianty:

Varianta I. Hnojené HSL

Co musím udělat?

- Aplikuji hnojiva max. do 60 kg N/ ha v průměru na celkovou výměru těchto luk za rok, vč. dusíku dodaného při přepasení, ke hnojení použiji pouze hnůj nebo kompost.
- Travní porost poseču minimálně jednou ročně, a to ve stanoveném termínu uvedeném v LPIS (do 31.7., od 15. 7. do 31. 8. nebo od 15. 8. do 30.9.).
- Pokud mám na svých půdních blocích v LPIS danou možnost pastvy, mohu přepásat hospodářskými zvířaty od 15.8.
- Na přepásané ploše nebudu provádět příkrm hospodářských zvířat.
- Kosení porostů provedu vždy od středu ke krajům nebo od jedné strany pozemku ke druhé.
- Posečenou hmotu z pozemku odklidím.
- Nebudu provádět mulčování, obnovu a přísev travního porostu bez povolení OOP.
- Dodržím základní soubor podmínek pro vstup do titulů ošetřování travních porostů (viz strana 7).

Jaké platby dostanu?

Navrhovaná výše plateb je 120 EUR/ha.

Varianta II. Nehnojené HSL

Co musím udělat?

- Nebudu aplikovat hnojiva.
- Travní porost poseču minimálně jednou ročně, a to ve stanoveném termínu uvedeném v LPIS (do 31.7., od 15. 7. do 31. 8. nebo od 15. 8. do 30.9.).
- Travní porost nebudu přepásat.
- Kosení porostů provedu vždy od středu ke krajům nebo od jedné strany pozemku ke druhé.
- Posečenou hmotu z pozemku odklidím.
- Nebudu provádět mulčování, obnovu a přísev travního porostu bez povolení OOP.
- Dodržím základní soubor podmínek pro vstup do titulů ošetřování travních porostů (viz strana 7).

Jaké platby dostanu?

Navrhovaná výše plateb je 130 EUR/ha.

Varianta III. HSL s neposečenými pásy

Co musím udělat?

- Nebudu aplikovat hnojiva.
- Travní porost poseču minimálně jednou ročně, a to ve stanoveném termínu uvedeném v LPIS (do 31.7., od 15. 7. do 31. 8. nebo od 15. 8. do 30.9.).
- Travní porost nebudu přepásat. Při první seči nechám na louce neposečené pásy o šířce 6 - 12m, které budou zaujímat 5 – 10 % rozlohy příslušného půdního bloku / dílu a budou posečeny na jaře příštího roku, nejpozději však v první seči.
- Posečenou hmotu z pozemku odklidím.
- Nebudu provádět mulčování, obnovu a přísev travního porostu bez povolení OOP.
- Dodržím základní soubor podmínek pro vstup do titulů ošetřování travních porostů (viz strana 7).

Jaké platby dostanu?

Navrhovaná výše plateb je 150 EUR/ha.

Horská suchomilná louka s neposečenými pásy

Foto Bohumil Fišer

Ptačí lokality na travních porostech – chřástal polní

Chřástal polní *Foto Josef Hlásek*

Chřástal polní je ohroženým ptačím druhem, jehož početnost v celé Evropě velmi rychle klesá. Prostředím, kde chřástal dokáže hnízdit a přežívat, jsou vlhké louky. Ve vysokých porostech dokáže chřástal dobře ukrýt své hnízdo a také tam nalezne dostatek potravy. Jelikož však vlhké louky ubývají nebo se nevhodně využívají, mizí z krajiny i chřástal. Lokality, na nichž se tento vzácný a velmi zajímavý pták ještě vyskytuje, je proto třeba obhospodařovat se zvláštním ohledem na jeho potřeby. Chřástal žije skrytým způsobem života a je velmi těžké se s ním setkat. O jeho přítomnosti se můžeme přesvědčit během letních večerů, kdy samci volají zvukem připomínajícím přejíždění desetníku po hřebeni. Na území naší republiky se dnes vyskytuje kolem 1500 volajících samců, což je jedna z nejvyšších početností v Evropě. Vymezení titulu Ptačí lokality na travních porostech - chřástal polní bylo zaznamenáno do LPIS, především na základě monitoringu výskytu chřástala polního Českou ornitologickou společností (s přihlédnutím k dalším faktorům - přítomnost pastevního areálu, velikost půdního bloku, aj.).

Jaká jsou rizika současného hospodaření?

Chřástala ubývá zejména proto, že spousta jeho hnízd je zničena při sečení luk. Nezřídka se stává, že je zničeno hnízdo i se samicí sedící na vejcích. Nebezpečí pro chřástala se ještě více zvyšuje, pokud se pozemky kosí od okrajů ke středům – ptáci nemají jak uniknout a sekačkám padne za oběť mnoho rodinek. Možnost přemístění se pro chřástala snižuje také tím, že se všechny louky posekají během velmi krátkého období. Chřástalovi také nesvědčí celoroční využití travních porostů pro pastvu dobytka. Pokud se pase zejména v hnízdní době, chřástal lokalitu rychle opouští. K těmto vlivům je třeba připočíst i to, že ubylo hodně mokřadů, pramenišť a dalších lokalit potřebných pro přežití chřástala.

Proč bych měl hospodařit na pozemcích s ohledem na chřástala?

- Vytvořím mu dostatečné podmínky pro hnízdění.
- Zabráním ničení jeho hnízd zemědělskou činností.
- Celkově udržím nebo zvýším populaci chřástala polního v naší krajině.

Co musím udělat?

- Nebudu aplikovat hnojiva.
- Travní porost poseču minimálně jednou ročně. První seč s odklizením hmoty provedu nejdříve 15.8. a nejpozději 30.9.
- Seč budu provádět od středu ke krajům nebo od jedné strany pozemku ke druhé, viz Foto 14
- Seč nebudu provádět více než dvěma žacími stroji najednou.
- Nebudu provádět mulčování, obnovu, přísev, válení a smykování travních porostů bez povolení OOP.
- Na pozemku nebudu pást.

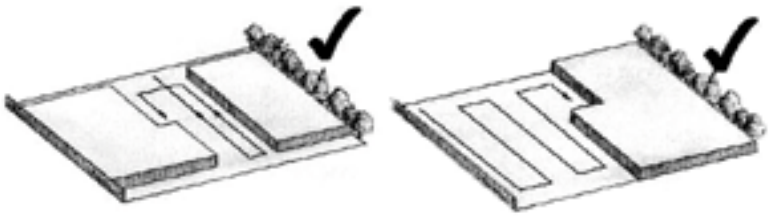

Seč od středu ke kraji nebo od jedné strany ke druhé *Zdroj IPCC*

Jaké dostanu platby?

Navrhovaná výše plateb je 183 EUR/ha.

Ptačí lokality na travních porostech – bahňáci

Čejka chocholatá *Foto Dušan Boucný*

Vlhké louky jsou místem, které vyhledává za účelem hnízdění i při shánění potravy řada ptačích druhů. Zvláště úzce je na vlhké louky, především kolem rybníků, vázaná skupina, které se říká bahňáci. Tito ptáci se bez vlhkého prostředí skutečně neobejdou, jak ostatně napovídá jejich název. Patří mezi ně např. všem známá, ale dnes rychle mizející čejka chocholatá (viz Foto 15) nebo kdysi hojná bekasina otavní. S mnoha dalšími druhy, jako břehouš černoocasý (viz Foto 16), vodouš rudonohý nebo koliha velká, se dnes v naší krajině takřka nemáme možnost setkat. Vymezení titulu Ptačí lokality na travních porostech - bahňáci bylo zaznamenáno do LPIS, především na základě monitoringu výskytu bahňáků Českou ornitologickou společností (s přihlédnutím k dalším faktorům- přítomnost pastevního areálu, velikost půdního bloku, aj.).

Jaká jsou rizika současného hospodaření?

Jelikož jsou vlhké louky tradičním místem, kde bahňáci hnízdí a získávají potravu, mohou tito ptáci přežít jedině díky dlouhodobému udržování takových luk a správnému hospodaření na nich. Pokud se však louky zalesní, odvodní nebo nejsou-li obhospodařovány a zarůstají, bahňáci na nich nedokáží dlouhodobě hnízdit a opouštějí je. Mnoho hnízd bahňáků se zničí při válení, smykování a časném kosení luk. Stejně tak bahňákům nesvědčí, když se během jejich hnízdní doby pase na travních porostech dobytek, a proto lokalitu často opouštějí.

Břehouš černoocasý *Foto Petr Šaj*

Proč bych měl hospodařit na pozemcích s ohledem na bahňáky?

- Vytvořím podmínky pro jejich hnízdění.
- Zabráním ničení hnízd zemědělskou činností (válení, smykování, časné kosení).
- Umožním bahňákům nalézat příznivé lokality a přesouvat se na ně.
- Udržím celkovou populaci těchto vzácných ptáků v naší krajině.

Co musím udělat?

- Nebudu aplikovat hnojiva.
- Travní porost poseču minimálně dvakrát ročně. První seč s odklizením hmoty provedu nejdříve 15.7. a nejpozději 31.8. Druhou seč s odklizením hmoty provedu od 30.9. do 15.11.
- Seč budu provádět od středu ke krajům nebo od jedné strany pozemku ke druhé.
- Seč nebudu provádět více než dvěma žacími stroji najednou.
- Nebudu provádět mulčování, obnovu, přísev, válení a smykování travních porostů bez povolení OOP.
- Na pozemku nebudu pást.

Jaké dostanu platby?

Navrhovaná výše plateb je 202 EUR/ha.

Pastviny

Hořec hořepník Foto Bohumil Fišer

Z naší krajiny téměř vymizely extenzivně pasené travní porosty, které dotvářely ráz především podhorských a horských oblastí. Pravidelně přepásané pozemky se vyznačují nízkým a hustým drnem plazivých a při zemi rostoucích druhů. Oč nižší jsou rostliny na povrchu, o to spletitější síť kořenů vytváří pod zemí, čímž půdu zpevňují, chrání ji před erozí a zároveň účinně zadržují vodu. Přednost pastvy oproti kosení spočívá v tom, že pasoucí se zvířata rozrušují souvislý drn a tím vytváří místa vhodná pro klíčení a růst druhů rozmnožujících se semeny, např. vzácných hořců a hořečků (viz Foto 17). Extenzivní pastva se také projevuje nerovnoměrným vypasením - méně spasené plochy jednak umožňují vykvetení rostlin, jednak skýtají různorodé úkryty a zdroje potravy pro brouky, čmeláky a motýly. Charakteristickým rysem pastvin bývají také skupinky trnitých nebo pro dobytek potravně nezajímavých rostlin (šťovíky, pcháče, bodláky aj.). Tyto druhy lze potlačit včasným kosením nedopasků, a to předtím, než stačí odkvést a vysemenit se.

Jaká jsou rizika současného hospodaření?

Opuštěné pastviny zarůstají náletem dřevin a zároveň na nich převládají vysoké trávy, které zastíní a vytlačí většinu bylin nižšího vzrůstu. Naopak následkem intenzivního vypásání vznikají jednotvárné porosty s převahou jetele plazivého a pampelišky, ze kterých mizí pro pastviny typické byliny (černohlávek, světlík, mateřídouška aj.). Velká koncentrace zvířat na jednom místě také vede k nadměrnému sešlapu a narušení trav-ního drnu zejména v místech odpočinku. Zvýšený přísun živin v podobě výkalů pasených zvířat, přihnojování kejdou a velké plochy holé půdy potom podporují šíření kopřivy a šťovíků. Volně přístupná podmáčená místa a okolí toků jsou též náchylná k rozdupání, zvláště v případě pastvy skotu.

Proč bych měl pečovat o pastviny?

- Podpořím ustupující druhy závislé na pastevním obhospodařování, např. hořce a hořečky.
- Pravidelným kosením nespasených nežádoucích rostlin předejdu zaplevelení pastvin.
- Zachovám vhodné lokality pro hnízdění ptačích druhů.

Co musím udělat?

- Hnojiva aplikuji maximálně do výše 80 kg N/ha v průměru na celkovou výměru těchto pastvin. Pastvou ročně dodám minimálně 5 kg N/ha každého půdního bloku/dílu, maximálně však 55 kg N/ha v průměru na celkovou výměru těchto pastvin. Je povolena kejda skotu.
- Po skončení pastvy na půdním bloku/dílu provedu do 30 dnů sečení nedopasků*.
- Pokud chemicky likviduji plevele, mohu herbicidy použít jen bodově.
- Travní porost přepasu minimálně jednou ročně do 31.10.
- Nebudu provádět mulčování, obnovu a přísev travního porostu v ZCHÚ, ochranných pásmech NP a ptačích oblastech bez povolení OOP.
- Zvířatům zajistím napájení a pastviny zajistím technicky nebo organizačně proti úniku zvířat.
- V ZCHÚ, ochranných pásmech NP a ptačích oblastech jsem povinen si tento management nechat schválit OOP.

Jaké platby dostanu?

Navrhovaná výše plateb je 112 EUR/ha.

*V určitých případech je žádoucí zachování nedopasků pro přežití některých bezobratlých. Se souhlasem OOP lze sečení nedopasků vynechat nebo posunout.

Druhově bohaté pastviny

Mnohá zvláště chráněná území chrání druhově bohatá společenstva pastvin. Většinou jde o bývalé obecní pastviny na málo produktivních půdách, kde se v minulosti pásly především ovce a kozy. Po zániku pastvy se dříve běžné byliny, které vyžadují pravidelné spásání, staly opravdovou raritou – např. vstavač kukačka (viz Foto 19) nebo všivec ladní. Zároveň s těmito rostlinnými společenstvy přišli o svůj životní prostor na ně vázaní motýli, střevlíci, mravenci a řada dalších živočichů.

Vstavač kukačka Foto Vojen Ložek

Jaká jsou rizika současného hospodaření?

Na travních porostech v mnoha zvláště chráněných územích bylo hospodaření omezeno jen na nezbytně nutnou míru nebo byla tato území ponechána zcela bez péče. Velmi často se také na bývalých pastvinách místo pasení uplatňuje kosení, které však není plnohodnotnou náhradou pastvy (nevytváří se rozmanitá mozaika různě intenzivně spasených míst ani plošky obnažené půdy nezbytné pro klíčení ohrožených druhů). Málo účinný bývá i celoroční pobyt zvířat v rámci jednoho pastevního areálu – zvířata si pak vybírají jen některé části pastviny a zůstává velký podíl nedopasků. Lépe je stádo přehánět mezi několika pastvinami.

Čemu prospěji šetrnou péčí o pastviny?

Vytvořím příznivé podmínky pro rozmnožování ustupujících rostlinných i živočišných druhů.

Co musím udělat?

- Nebudu aplikovat hnojiva. Pastvou ročně dodám minimálně 5 kg N/ha každého půdního bloku/dílu, maximálně však 40 kg N/ha v průměru na celkovou výměru těchto pastvin.
- Travní porost přepasu minimálně jednou ročně do 31.10.
- Po skončení pastvy na půdním bloku/dílu provedu do 30 dnů sečení nedopasků*.
- Pokud chemicky likviduji plevele, mohu herbicidy použít jen bodově (v systému EZ nelze používat ani bodově).
- Nebudu provádět mulčování, obnovu a přísev travního porostu bez povolení OOP.
- Zvířatům zajistím napájení a pastviny zajistím technicky nebo organizačně proti úniku zvířat.

Jaké platby dostanu?

Navrhovaná výše plateb je 169 EUR/ha.

*V určitých případech je žádoucí zachování nedopasků pro přežití některých bezobratlých. Se souhlasem OOP lze sečení **nedopasků vynechat nebo posunout.**

Pastva koz *Foto Lenka Tóthová*

Suché stepní trávníky a vřesoviště

Suché stepní trávníky nalezneme hlavně v nejteplejších a nejsušších oblastech ČR, mimo ně pak na prudkých svazích a skalnatých stráních. Mnohde tvoří jen malé plochy nebo ostrůvky v okolní vegetaci. Porosty mají zpravidla nízkou produkční schopnost, jsou však druhově bohaté. Dominují jim trsnaté trávy, z bylin se zde vyskytují vstavače, mochny, hvozdíky nebo mateřídouška. Přítomny bývají roztroušené křoviny, v některých lokalitách jalovce. Pro špatnou přístupnost bývají tyto lokality obhospodařovány kosením, lehkou mechanizací a přepásáním ovcí a koz.

Rizika současného hospodaření:

Suché stepní trávníky a vřesoviště nejvíce ohrožuje zánik obhospodařování pozemků a s ním spojený rozvoj křovin a zarůstání pozemků náletovými dřevinami, zejména akátem a borovicí. Mnoho lokalit podlehlo cílenému zalesňování. Nadbytek dusíku v půdě je příčinou šíření nežádoucích druhů rostlin. Vážné problémy na suchých pozemcích způsobuje travina třtina křovištní. Vyznačuje se bujným růstem, poskytuje však velmi nekvalitní píci a její likvidace na místech, která ovládla, je téměř nemožná.

Čemu prospěji správným obhospodařováním stepních trávníků a vřesovišť?

- Podpořím druhovou rozmanitost rostlin a živočichů.
- Zabráním nárůstu bujnějších rostlinných druhů a ochuzení porostu.
- Snížím zatížení půdy nadbytkem živin.
- Zamezím zhoršování kvality produkované píce.

Co musím udělat?

- Nebudu aplikovat hnojiva. Pastvou ročně dodám minimálně 5 kg N/ha každého půdního bloku/dílu, maximálně však 30 kg N/ha v průměru na celkovou výměru těchto pastvin.
- Travní porost přepasu minimálně jednou ročně pouze ovcemi nebo kozami, a to ve stanoveném termínu uvedeném v LPIS (od 1.5. do 31. 10., od 15. 4. do 30. 6., od 15.7. do 30. 9., nebo od 15. 4. do 30. 6. a od 1. 8. do 30. 9.).
- Do 30 dnů po skončení pastvy provedu seč stanovených nežádoucích expanzivních plevelů vypsaných v nařízení vlády č. 79/2007 Sb. (např: kopřiva dvoudomá, šťovík tupolistý a kadeřavý, třtina křovištní, aj.)
- Nebudu používat herbicidy k chemické likvidaci plevelů.
- Nebudu provádět mulčování, obnovu a přísev travního porostu.
- Zvířatům zajistím napájení a pastviny zajistím technicky nebo organizačně proti úniku zvířat.

Jaké platby dostanu?

Navrhovaná výše plateb je 308 EUR/ha.

Pastva ovcí ***Foto Tomáš Vosátka***

Orná půda

Zatravňování orné půdy

Většinu plodin pěstujeme v našich podmínkách na orné půdě. Na některých pozemcích však není takové hospodaření vhodné. Jejich zornění, k němuž v minulosti došlo, přináší dnes celou řadu problémů. K mnoha nežádoucím vedlejším vlivům dochází, nachází-li se pozemek orné půdy v těsné blízkosti vodního toku. Splachy hnojiv a pesticidů mohou způsobovat vážná znečištění vody. K orbě nejsou vhodné ani svažité pozemky, neboť z nich dešťová voda odplavuje velké množství půdy. Vhodným řešením problémů je zatravnění takových pozemků.

Jaká jsou rizika současného hospodaření?

Z orné půdy dešťová voda rychle odtéká a odnáší s sebou půdní částice. Na svažitých pozemcích tak může za rok „odtéci" až několik tun ornice z hektaru. Odnesená půda navíc zanáší vodní toky, rybníky a nádrže a snižuje jejich jímací schopnost. Jelikož voda stéká po orné půdě velmi rychle, zvyšuje se při velkých srážkách nebezpečí záplav. V sušších obdobích roku může být na pozemku naopak nedostatek vláhy, neboť voda se zde nedokázala udržet. Orná půda často obsahuje nadbytek živin nebo zbytky pesticidů, které se také splachují do vodních toků nebo do podzemních vod. Řešením je převedení orné půdy na trvalé travní porosty. Přednostně by měly být zatravňovány pozemky nebo alespoň jejich části v sousedství vodních útvarů či pozemky postižené erozí. K zatravňování by mělo být používáno osivo odpovídajícího původu. Běžně využívané komerční směsi jsou zpravidla složeny jen z několika druhů trav a jetelovin - většinou kultivarů, které nedávají mnoho šancí k osídlení porostu cennými bylinami. Mívají také tendenci se šířit do dalších porostů, případně vytvářet nežádoucí kříženec s původními formami. Předejít těmto vlivům a zároveň podpořit existenci druhově bohatých porostů lze používáním tzv. regionálních travních směsí.

Proč bych měl některé pozemky orné půdy zatravnit?

- Zpomalím odtok vody z krajiny.
- Omezím nebezpečí záplav.
- Zvýším schopnost půdy uchovat si vlhkost.
- Zabráním odnosu půdy vodou i větrem.
- Uchráním vodní toky před zanášením půdou a chemickým znečištěním.
- Použitím regionální travní směsi přispěji k zachování druhové pestrosti.

Titul zatravňování orné půdy je rozdělen do čtyř kategorií:

- **zatravňování orné půdy**
- **zatravňování orné půdy podél vodního útvaru**
- **zatravňování orné půdy regionální směsí**
- **zatravňování orné půdy regionální směsí podél vodního útvaru**

Soubor základních podmínek pro vstup do titulu zatravňování orné půdy

1. Žadatel uvede v žádosti o zařazení seznam evidovaných pozemků s kulturou orná půda, které hodlá zatravnit v členění na uvedené kategorie, spolu s jejich zákresem v mapě půdních bloků. Minimální výměra zatravňované plochy musí být 0,1 ha. Minimální výměra uváděná v žádosti o zařazení musí být 1 ha.
2. Do titulu je možno zařadit pouze pozemky:
   - svažité nad 10 stupňů nebo

[1] Nařízení vlády č.75/2007 Sb., o podmínkách poskytování plateb za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, oblastech, oblastech s jinými znevýhodněními a v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě.

[2] Nařízení vlády č. 103/2003 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a o používání a skladování hnojiv a statkových hnojiv, střídání plodin a prováděníprotierozních opatření v těchto oblastech.

- s mělkou, písčitou, podmáčenou nebo velmi těžkou půdou alespoň na 50 % plochy nebo
- zasahující do méně příznivé oblasti podle zvláštního právního předpisu[1)] nebo
- zasahující alespoň z 50 % do zranitelných oblastí určených podle zvláštního právního předpisu[2)]

3. V průběhu prvního roku příslušného pětiletého období založí žadatel nejpozději do 31. května travní porost pomocí samostatného výsevu nebo podsevu – krycí plodinu sklidí do 15. července.
4. Do titulu nelze zařadit pozemky, na kterých již je uplatňován tento nebo jiné tituly AEO z předchozích období, vyjma titulu ekologické zemědělství.
6. Nelze aplikovat dusíkatá hnojiva na zatravněných plochách.
7. Zatravněné plochy nelze přepásat v průběhu prvního roku pětiletého období.

Upozornění

Do titulu nemohou vstoupit plochy orné půdy, které byly po část nebo celé období od 20. dubna 2004 do dne podání žádosti travním porostem.

Zatravňování orné půdy

Co musím udělat?

- K zatravnění mohu použít běžnou (úředně uznanou) travní směs.
- Musí být dodržen soubor základních podmínek pro vstup do titulu zatravňování orné půdy.

Jaké platby dostanu?

Navrhovaná výše plateb je 270 EUR/ha.

Zatravňování orné půdy podél vodního útvaru

Co musím udělat?

- Zatravnit mohu pouze pozemky nacházející se jakoukoliv částí ve vzdálenosti do 25 metrů od vodního útvaru.
- Zatravnění provedu tak, aby minimální šířka zatravňované plochy půdního bloku sousedící s vodním útvarem

Sběr regionální směsi v Bílých Karpatech *Foto Hana Slánská*

činila nejméně 15 metrů.
- K zatravnění mohu použít běžnou (úředně uznanou) travní směs.
- Musí být dodržen soubor základních podmínek pro vstup do titulu zatravňování orné půdy.

Jaké platby dostanu?

Navrhovaná výše plateb je 295 EUR/ha.

Zatravňování orné půdy regionální směsí

Co musím udělat?

- Do tohoto titulu mohu zařadit pouze pozemky nacházející se alespoň z 50% plochy ve zvláště chráněném území dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů.
- K zatravnění mohu použít výhradně regionální travní směsi schválené orgánem ochrany přírody.
- Musí být dodržen soubor základních podmínek pro vstup do titulu zatravňování orné půdy.

Jaké platby dostanu?

Navrhovaná výše plateb je 350 EUR/ha.

Zatravňování orné půdy regionální směsí podél vodního útvaru

Co musím udělat?

- Do tohoto titulu mohu zařadit pouze pozemky nacházející se alespoň z 50% plochy ve zvláště chráněném území dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů.
- K zatravnění mohu použít výhradně regionální travní směsi schválené orgánem ochrany přírody.
- Zatravnit mohu pouze pozemky nacházející se jakoukoliv částí ve vzdálenosti do 25 metrů od vodního útvaru.
- Zatravnění provedu tak, aby minimální šířka zatravňované plochy půdního bloku sousedící s vodním útvarem činila nejméně 15 metrů.
- Musí být dodržen soubor základních podmínek pro vstup do titulu zatravňování orné půdy.

Jaké platby dostanu?

Navrhovaná výše plateb je 374 EUR/ha.

Zatravnění orné půdy regionální směsí *Foto Lenka Tóthová*

Pěstování meziplodin

Vítr a stékající dešťová voda mají velkou schopnost unášet částečky půdy. Pokud je však pozemek po celý rok zakrytý pěstovanou plodinou (v zimě alespoň strništěm), není na povrchu půdy volný prostor, odkud by vítr a voda mohly odnášet půdu. Organická hmota meziplodiny se navíc v půdě postupně rozloží a obohatí tak půdu humusem. Ten zvyšuje úrodnost půdy a působí jako tmel mezi půdními částečkami, čímž udržuje strukturu drobných pórů v půdě a zlepšuje její schopnost zadržovat vodu.

Jaká jsou rizika současného hospodaření?

Po sklizení hlavní plodiny zůstává orná půda zcela odkrytá. V této době z ní vítr a stékající voda mohou odnést velké množství ornice. Odkrytou půdu také vysušuje sluneční záření a poškozuje tak její strukturu. Stékající voda může také vymývat z půdy zbytky hnojiv a prostředků na ochranu rostlin, které se pak nahromadí ve vodních tocích a znečistí je. Protože voda po odkryté půdě stéká rychle, mohou snadněji vzniknout záplavy. V krajině, která se skládá především ze zoraných polí, nemohou nalézt úkryt ani potravu živočichové jako koroptev nebo zajíc a postupně ji opouštějí.

Čemu pomohu pěstováním meziplodin?

- Chráním půdu před odnesením stékající vodou a větrem (především na svažitých pozemcích).
- Pomohu zadržení půdní vláhy a živin.
- Udržím strukturu drobných pórů a schopnost zadržovat vodu.
- Zabráním poškozování struktury půdy slunečním zářením.
- Obohatím půdu humusem.
- Poskytnu úkryt a potravu živočichům přizpůsobeným na život v zemědělské krajině.

Co musím udělat?

- Celkový rozsah pěstovaných meziplodin musí být minimálně 3 % z plochy orné půdy podniku evidované v LPIS, nejvýše však 10 %.
- Meziplodinu vyseji v období od 20. června do 20. září, pokud nedochází k současnému výsevu krycí plodiny, pak platí termín do 31. května.
- Vyseji od 20.6. do 20.9. osivo meziplodiny uvedené v nařízení vlády č. 79/2007 Sb. pod bodem 8-21 na 1ha (např. hořčice bílá, pohanka obecná, řepka jarní, aj.), nejpozději do 24 měsíců ode dne vydání osvědčení prokazujícího kvalitu osiva podle zvláštního právního předpisu. [3)]
- Vyseji současně s osevem plodiny na ochranu vzcházejícího porostu v období do 31.5. osivo meziplodiny uvedené v nařízení vlády č. 79/2007 Sb. pod bodem 1-7 na 1ha (např. srha laločnatá, kostřava červená, jílek mnohokvětý, aj.), nejpozději do 24 měsíců ode dne vydání osvědčení prokazujícího kvalitu osiva podle zvláštního právního předpisu. 3)
- Porost neporuším minimálně do 15. února následujícího roku od zasetí.
- Zaorání meziplodiny a následné zasetí hlavní plodiny (nebo její bezorebný výsev) provedu v období od 16. února do 31. května následujícího roku od zasetí.

Hrách setý rolní *Foto Lenka Tóthová*

Jaké platby dostanu?

Navrhovaná výše plateb je 104 EUR/ha.

[3)] § 4 a 40 zákona č.219/2003 Sb. o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění zákona č. 178/2006 Sb.

Biopásy

Biopás neboli pruhové potravní políčko Foto Eva Potočiarová

Životu v otevřené kulturní krajině je přizpůsobeno mnoho druhů živočichů, zejména ptáků a drobných savců. Strnadi, koroptve, křepelky, stehlíci, zajíci, drobní hlodavci aj. si na zemědělskou krajinu navykli proto, že jim poskytovala různá místa k hnízdění a hlavně dostatečnou potravní nabídku po celý rok včetně zimních měsíců. V minulosti byla totiž krajina bohatě členěna na drobná políčka, která byla oddělena mezemi, křovinami a remízky. Na polích se sklízelo v různou dobu, leckde se strniště ponechávala přes zimu, na mezích rostlo mnoho planých rostlin, takže v každém ročním období nalezli živočichové pro svou obživu různá semena, plody, listy, hmyz atd.

Jaká jsou rizika současného hospodaření?

Dnes se hospodaří na rozlehlých pozemcích, mezi nimiž se téměř žádné meze nevyskytují. Pesticidy používané na ochranu plodin spolehlivě vyhubí hmyz a plevelné rostliny, kterými by se ptáci a drobní savci mohli živit. Navíc se většina plodin sklidí beze zbytku během několika dnů. Krajina již neposkytuje dostatek potravy a živočichové se z ní vytrácejí. Obnovení krajiny schopné tyto živočichy uživit je náročné a velmi dlouhodobé, proto je zpočátku třeba jim pomoci napodobením původních příznivých podmínek.

Pohled do biopásu Foto František Havlát

Čemu pomohu vytvořením biopásů?

- Nabídnu živočichům dostatek semen dozrávajících postupně během roku.
- Zajistím jim potravu přes zimu ponecháním plodin na biopásu.
- Poskytnu prostor hmyzu, kterým se na jaře živí mláďata ptáků.
- Přispěji k pestrosti a rozmanitosti krajiny.

Co musím udělat?

- Vytvořím pásy o šíři 6 až 12 m, které budou umístěny na okraji ploch orné půdy nebo uvnitř polí (uvnitř polí minimálně 50 m od sebe a ve směru orby).
- Biopásy musejí být vzdáleny minimálně 50 m od dálnice nebo silnice I. a II. třídy.
- Plochu určenou pro pásy oseji na jaře nejpozději do 31. 5. jarní obilovinou (nejméně 65 kg/ha), pohankou (nejméně 30 kg/ha), prosem (nejméně 15 kg/ha), krmnou kapustou (nejméně 0,4 kg/ha) a lupinou bílou (nejméně 2 kg/ha)*, nejdéle 24 měsíců ode dne vydání osvědčení prokazujícího kvalitu osiva dle zvláštního právního předpisu 3).
- Pásy ponechám bez jakéhokoli zásahu (mechanizací, chemickými přípravky) nebo přejezdu do 31. března následujícího roku.
- Polohu biopásů mohu v rámci půdního bloku/dílu v průběhu pětiletého období měnit v závislosti na osevním postupu.

Jaké platby dostanu?

Navrhovaná výše platby je 401 EUR/ha pásu.

* Je doporučeno použití nemořeného osiva.

Kombinovatelnost agroenvironmentálních titulů

Kombinovatelnost na jednom dílu PB v PRV

	A1	A2.1	A2.2	A2.3	B.1	B.2	B.3	B.4	B.5	B.6	B.7	B.8	B.9	C1	C2	C3
A1		N	N	N	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
A2.1	N		N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
A2.2	N	N		N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
A2.3	N	N	N		N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	A	A
B.1	A	N	N	N		N	N	A	N	N	N	N	A	N	N	N
B.2	A	N	N	N	N		N	A	N	N	N	N	A	N	N	N
B.3	A	N	N	N	N	N		A	N	N	N	N	A	N	N	N
B.4	A	N	N	N	A	A	A		A	A	A	A	N	N	N	N
B.5	A	N	N	N	N	N	N	A		N	N	N	N	N	N	N
B.6	A	N	N	N	N	N	N	A	N		N	N	N	N	N	N
B.7	A	N	N	N	N	N	N	A	N	N		N	A	N	N	N
B.8	A	N	N	N	N	N	N	A	N	N	N		A	N	N	N
B.9	A	N	N	N	A	A	A	N	N	N	A	A		N	N	N
C1	A	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N		N	N
C2	A	N	N	A	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N		A
C3	A	N	N	A	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	A	

Vysvětlivky:
A- kombinace na jednom dílu půdního bloku je možná, N- vyloučena

PRV-A1 – Ekologické zemědělství

PRV-A2.1 – Integrovaná produkce ovoce

PRV-A2.2 – Integrovaná produkce révy vinné

PRV-A2.3 – Integrovaná produkce zeleniny

PRV-B.1 – Louky základní management

PRV-B.2 – Mezofilní a vlhkomilné louky

PRV-B.3 – Horské a suchomilné louky

PRV-B.4 – Podmáčené a rašelinné louky

PRV-B.5 – Ptačí lokality na TP – hnízdiště bahňáků

PRV-B.6 – Ptačí lokality na TP – hnízdiště chřástala polního

PRV-B.7 – Pastviny základní management

PRV-B.8 – Druhově bohaté pastviny

PRV-B.9 – Suché stepní trávníky a vřesoviště

PRV-C1 – Zatravňování orné půdy

PRV-C2 – Pěstování meziplodin

PRV-C3 – Biopásy

Slovníček

AEO – agroenvironmentální opatření
DJ – dobytčí jednotka (použije-li se tedy v textu jen VDJ, DJ se už nevyskytuje)
EU – Evropská unie
GMO – geneticky modifikované organizmy
HSL – horské suchomilné louky
CHKO – chráněná krajinná oblast
LPIS – Land Parcel Identification System – systém pro vedení a aktualizaci evidence půdy dle uživatelských vztahů dle zákona 252/1997 Sb., o zemědělství, rozšířený o další funkční vlastnosti potřebné pro účely administrace dotací
MVL – mezofilní a vlhkomilné louky
MZe – Ministerstvo zemědělství
Natura 2000 – je soustava chráněných území evropského významu. Jejím prostřednictvím chráníme z evropského pohledu nejvzácnější a nejvíce ohrožené druhy živočichů, rostlin a nejcennější přírodní stanoviště.
NP – národní park
OOP – orgán ochrany přírody (správy NP, správy CHKO, krajské úřady, újezdní úřady, obce s rozšířenou působností) dle územní příslušnosti stanovené metodikou k provádění nařízení vlády č. 79/2007 Sb.
VDJ – velká dobytčí jednotka
ZCHÚ – zvláště chráněná území (NP, CHKO, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní památky)

Kontakty

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
www.env.cz
tel: 267 121 111

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
Nuselská 39/236, 140 00 Praha 4
www.nature.cz
tel: 241 082 219

Správy národních parků:

Správa KRNAP
Dobrovského 3, 543 11 Vrchlabí
tel: 499 546 111

Správa NP České Švýcarsko
Pražská 52, 40746 Krásná Lípa
tel: 412 354 050

Správa NP Podyjí
Na Vyhlídce 5, 669 03 Znojmo
tel: 515 226 722

Správa NP Šumava
1.máje 206, 385 01 Vimperk
tel: 388 450 111

Ministerstvo zemědělství
Těšnov, 117 05 Praha 1
www.mze.cz
tel: 221 811 111

Nařízení vlády č. 79/2007 Sb.,
o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření
Metodika k provádění nařízení vlády č. 79/2007 Sb.
www.mze.cz (Podpora z EU a národní dotace.>EAFRD>Osa II), přímý odkaz je
http://www.mze.cz/Index.aspx?tm=2&deploy=2307&typ=2&ch=74&ids=2971&val=2971
Seznam Zemědělských agentur a Pozemkových úřadů: *http://www.mze.cz/attachments/seznamZAaPU.htm*
Úřední věstník Evropské unie: http://europa.eu.int/eur-lex/lex/JOIndex.do?ihmlang=cs
Česká společnost ornitologická: www.cso.cz

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

AOPK ČR

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Agroenvironmentální opatření České republiky 2007-2013

V roce 2007 vydalo Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR a Ministerstvem zemědělství

Redakční kolektiv: Magdaléna Černá, Bohumil Fišer, Eva Potočiarová, Anna Vejvodová

Na textu se podíleli: Roman Scharf, Hana Slánská, Lenka Tóthová

Fotografie na titulní straně: Marcela Paloudová

Vyrobil: Informica, s.r.o.